

Tónfræði G3

Í Tónfræði G3 halda nemendur áfram að vinna með tónfræðileg þekkingaratriði, tónheyrn og hlustun og greiningu auk þess að vinna valverkefni. Undanfari er tónfræði G2. Tónfræði G3 lýkur með grunnprófi í tónfræðigreinum, sem er skilyrði fyrir því að fá afhent prófskírteini frá Prófanevnd tónlistarskóla fyrir grunnpróf á hljóðfæri eða í söng.

Námsefni:

Tónfræði II eftir Aagot V. Óskarsdóttur (3. hluti og byrjun 4. hluta)-lesbók og verkefnahefti

Tónheyrnarverkefni 3 eftir Guðfinnu Guðlaugsdóttur

Vinnubók í tónheyrn eftir Guðfinnu Guðlaugsdóttur eða mappa/bók með auðum nótnablöðum

Hlustun og greining-grunnám 2 eftir Þóri Þórisson

Hér fyrir neðan má sjá námsmarkmið í Tónfræði G3.

Tónfræði

Nótnaritun

Nemandi

- geti beitt eftirtöldum hugtökum nótnaritunar: nótnaháls, nótnahöfuð (nótnahaus), nótnastrengur, þagnarmerki (þögn) og punktur á eftir nótu eða þagnarmerki.
- þekki og skilji eftirtalin lengdargildi nótna ásamt samsvarandi þögnum: heilnóta, hálfnóta, fjórðapartsnóta, áttundapartsnóta, sextándapartsnóta.
- þekki og skilji fjórðaparts-, áttundaparts og sextándupartstríólur.
- hafi náð góðum tókum á eftirtöldum ritreglum í skráningu tónlistar: stefnu og stöðu nótnahálsa, fána, bjálka, gerð aukalína og röð fastra liða.
- kunni skil á hækkunarmerkjum, lækkunarmerkjum og afturköllunarmerkjum.
- kunni skil á lausum og föstum formerkjum.
- kunni skil á nótnaritun í G-lykli.
- hafi náð grundvallartökum á nótnaritun í F-lykli.
- þekki og skilji eftirfarandi hugtök og samsvarandi tákn: niðurlagsmerki (lokastrík), endurtekningarmerki, volta, da capo, dráttarbogi/fermata og áherslumerki.
- hafi kynnst grafískri skráningu tónlistar.
- þekki nótnanöfn á hljómborði.

Hrynur

Nemandi

- hafi öðlast skilning á og geti beitt eftirtöldum hugtökum: hrynur, taktur, takttegund, taktstrík, taktvísir, áhersla, upptaktur, taktskipti (takttegundaskipti).
- geti beitt eftirfarandi taktvísirum: $2/4$, $3/4$, $4/4$, \mathbb{C} , $3/8$ og $6/8$.
- hafi þjálfast í að greina eftirtaldar takttegundir á blaði: $2/4$, $3/4$, $4/4$, $3/8$ og $6/8$.

Laglína og tóntegundir

Nemandi

- þekki og geti skráð dúrtónstiga og hreinan molltónstiga til og með tveimur formerkjum í G-lykli og F-lykli með lausum og föstum formerkjum.
- kunni skil á hugtakinu frumtónn (grunntónn).
- geti greint tóntegund skráðra laga í dúr til og með tveimur formerkjum.
- geti tónflutt einföld lög í dúr á milli tóntegunda til og með tveimur formerkjum.

Tónbil

Nemandi

- hafi þjálfast í notkun tölu- og bókstafa við skráningu tónbila.
- kunni skil á hálfþónsbili (litlu bili) og heiltónsbili (stóru bili).
- hafi þjálfast í greiningu eftirtalinna skráðra tónbila upp frá frumtónunum c, d, f og g: stór tvíund, lítil þríund, stór þríund, hrein ferund, hrein fimmund, stór sexund, stór sjöund og hrein áttund.

Hljómar

Nemandi

- kunni skil á uppbyggingu dúr- og mollþríhljóma í grunnstöðu.
- geti skráð og greint grunnhljóma í dúrtóntegundum til og með tveimur formerkjum.
-

Orð og tákni

Nemandi

- skilji og geti beitt eftirfarandi hugtökum og táknum: fortetissimo, fff, f, forte, ff, fortissimo, p, piano, pp, pianissimo, pianopianissimo, ppp, mf, mezzoforte, mp, mezzopiano, fortetiano, fp, crescendo, decrescendo, diminuendo.
- skilji og geti beitt eftirfarandi hugtökum: largo, lento, grave, adagio, andante, moderato, allegro, vivace, presto, ritardando, rallentando, accelerando, a tempo og rubato.
- skilji og geti beitt hugtökunum staccato, legato og tengibogi sem og samsvarandi táknum.
- skilji og geti beitt hugtökunum cantabile, dolce, leggiero, marcato, espressivo, sfz (sforzando), sf (sforzato).

Tónheyrn

Hrynur

Nemandi

- hafi náð grundvallartökum á taktslætti í tví-, þrí- og fjórskiptum takti.
- skilji, geti beitt, flutt, greint á blaði og eftir heyrn eftirfarandi lengdargildi og hrynmyndur:

- geti greint, lesið, endurtekið eftir heyrn og skráð eftir heyrn framangreind lengdargildi og hrynmyndur.
- hafi þjálfast í að botna hrynhendingar í 2/4, 3/4 og 4/4.
- geti endurtekið eftir heyrn stutt hryndæmi þar sem fyrir geta komið framangreind lengdargildi og hrynmyndur.
- geti skráð eftir heyrn stutt hryndæmi í 2/4, 3/4, 4/4 og 6/8 þar sem fyrir geta komið framangreind lengdargildi og hrynmyndur.

Laglína og tóntegundir

Nemandi

- hafi þjálfast í söng tónstiga, tónbila og hljóma.
- geti endurtekið eftirtalda tónstiga eftir heyrn: dúrtónstiga, laghæfan molltónstiga, pentatónískan tónstiga.
- geti greint eftir heyrn eftirtalda tónstiga: dúrtónstiga, laghæfan molltónstiga, pentatónískan tónstiga.
- geti greint eftir heyrn skrefahreyfingar og stökk.
- geti endurtekið eftir heyrn stuttar laglínur í tví- og þrískiptum takti í dúr eða moll þar sem fyrir kemur skrefagangur og/eða hljómnotur í grunnhljómi viðkomandi tóntegundar.
- geti sungið eða blístrað við fyrstu sýn ritaðar laglínur í C-, G- og F-dúr innan fimmundar.
- geti skráð stuttar laglínur í C-dúr í 2/4- 3/4- eða 4/4-takti á tónsviðinu c'-c''; miðað er við að upphafstónn sé gefinn.
- geti lesið nótur af blaði á nótnaheitum í C-dúr í G-lykli og F-lykli.

Tónbil

Nemandi

- geti endurtekið eftir heyrn eftirfarandi tónbil á eigin söngsviði: hreina einund, litla tvíund, stóra tvíund, litla þríund, stóra þríund, hreina ferund, hreina fimmund og hreina áttund.
- geti greint eftir heyrn eftirfarandi tónbil sem leikin eru brotin upp frá sama grunntóni: hreina einund, litla tvíund, stóra tvíund, litla þríund, stóra þríund, hreina ferund, hreina fimmund og hreina áttund.

Hljómar

Nemandi

- geti endurtekið eftir heyrn brotna dúr- og mollþríhljóma í grunnstöðu.
- geti aðgreint dúr- og mollþríhljóma eftir heyrn.

Hlustun og greining

Hrynur

Nemandi

- geti greint eftir heyrn laghryn, púls og taktáherslu í sönglögum.
- geti flutt laghryn, púls og taktáherslu við þekkt sönglög eða tónlist.
- geti greint eftir heyrn tvískiptan og þrískiptan takt.
- hafi þjálfast í að tengja heyrn og ritun hrynhendinga.

Laglína og tóntegundir

Nemandi

- geti greint eftir heyrn hvort laglína í dúr, moll eða pentatóník.
- hafi þjálfast í að tengja heyrn og ritun laglínuhendinga.

Hlustun, greining og saga

Nemandi

- hafi þjálfast í að lýsa blæ tónverka með eigin orðum.
- hafi þjálfast í að greina eftir heyrn tónhendingar og hendingaskil í sönglögum og einföldum tónverkum.
- hafi kynnst algengustu gerðum tveggja þátta forms, AB, AAB, ABA og AABA.
- hafi kynnst eftirfarandi tónlistarformum: keðja, þrástef, tilbrigði, rondó, lag með viðlagi.
- hafi kynnst valinni íslenskri tónlist frá ólíkum tímabilum.
- hafi kynnst valinni vestrænni klassískri tónlist.
- hafi kynnst valinni popp- og rokktónlist.
- hafi kynnst valinni djasstónlist.
- hafi kynnst valinni þjóðlaga- og heimstónlist.
- hafi kynnst nokkrum helstu tónskáldum tónlistarsögunnar.
- þekki nokkur valin erlend tónverk og höfunda þeirra.
- þekki nokkur valin innlend tónverk og höfunda þeirra.
- geti greint eftir heyrn á milli eftirtalinna kórgerða: barnakór, kvennakór, karlakór og blandaður kór.
- geti greint eftir heyrn á milli eftirtalinna raddgerða: sópran, alt, tenór og bassi.
- þekki og geti greint eftir heyrn á milli eftirtalinna hljóðfæraflokka: ásláttarhljóðfæri, hljómborðshljóðfæri, málmblásturshljóðfæri, strokhljóðfæri og tréblásturshljóðfæri.
- þekki og geti greint eftir heyrn algengustu hljóðfæri sem tilheyra framangreindum hljóðfæraflokkum.
- geti greint eftir heyrn á milli eftirtalinna gerða hljómsveita: sífóníuhljómsveit, lúðrasveit, strengjasveit, popp-/rokkhljómsveit og djasshljómsveit.

Valverkefni

Í Tónfræði G3 vinnur nemandi valverkefni í samræmi við grunnprófskröfur Aðalnámskrár tónlistarskóla:

Við lok grunn- og miðnáms eiga nemendur að skila valverkefni sem metið er sem hluti viðkomandi áfangaprófs. Markmið valverkefnis er að nýta og dýpka þekkingu nemenda í ákveðnum þáttum námsins, þ.e. sköpun, greiningu, hlustun eða flutningi, auk þess að stuðla að frumkvæði og sjálfstæðum vinnubrögðum. Miða skal umfang verkefnisins við námsstig, aldur og þroska nemenda. Heimilt er að verkefnið sé unnið í hópvinnu.

Verkefnunum má skila munnlega, skriflega eða í hljóðriti. Verkefni geta verið með ýmsum hætti, svo sem tónsmíðaverkefni, stutt ritgerð, veggspjald, vefsíða, kynning eða frásögn tengd tónlistarsögu, hlustun eða upplifun. Tónsmíð getur verið í formi flutnings eða upptöku eða rituð. Viðfangsefni í tónlistarsögu og greiningu geta verið skrifleg eða munnleg verkefni um ákveðna tónlistarstefnu, stíl, tónskáld, tónverk eða hljóðfæri. Verkefni geta tekið til dægurtónlistar, djasstónlistar, klassískrar tónlistar eða heimstónlistar.

Þó að framangreind dæmi séu nefnd eru valverkefnum í raun engin takmörk sett og sjálfsagt að nýta ímyndunarafl kennara og nemenda til hins ítrasta.